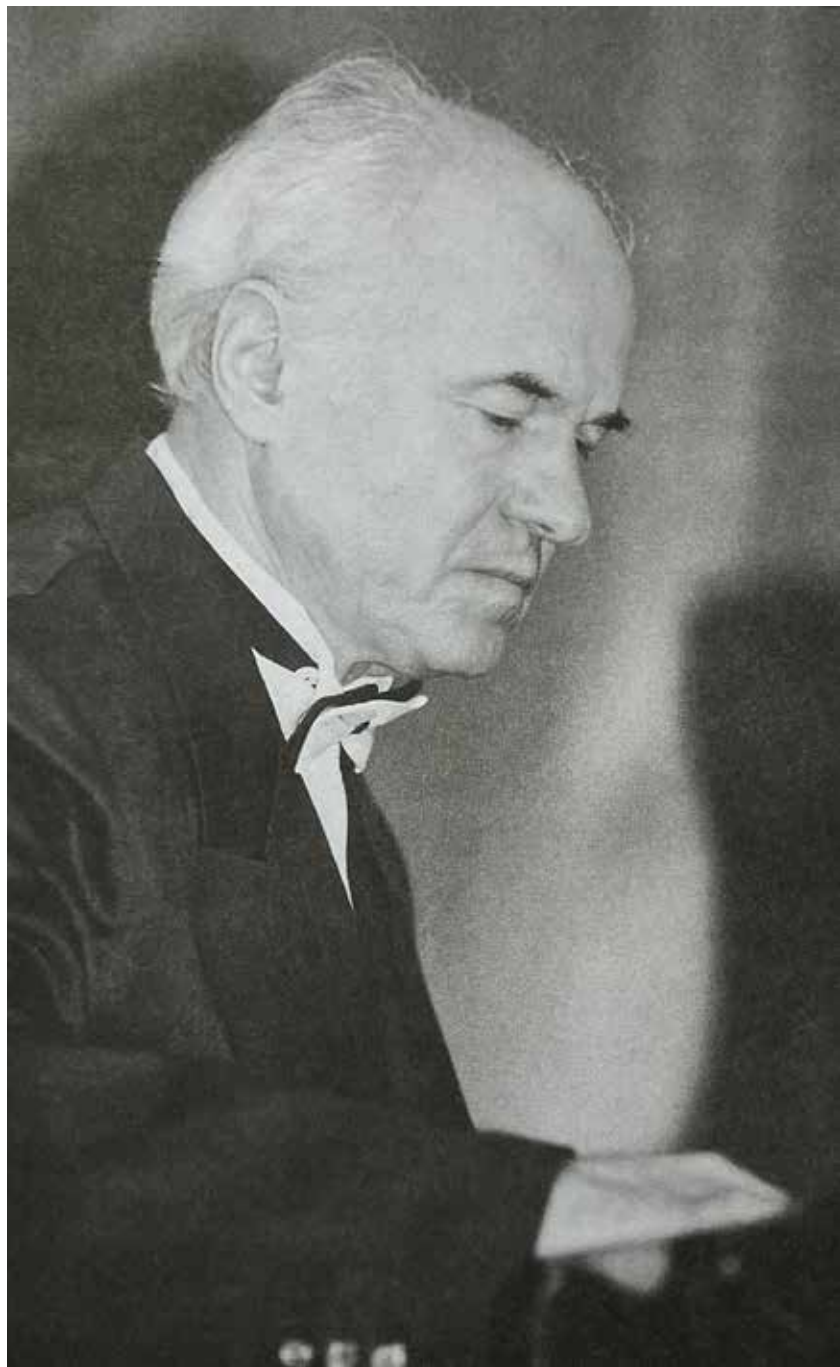

Eugen Doga

DINCOLO DE PARTITURI

Eugen Doga

DINCOLO DE PARTITURI

sau

Spirala virtuală a timpului

EDITURA **UNU**

Editura UNU

str. Ion Creangă, nr. 62/4, Chișinău MD-2064, Republica Moldova

Tel.: (+373) 69 12 23 42

Email: editura.unu@gmail.com

Web: www.editura1.md

Eugen Doga

DINCOLO DE PARTITURI

Ediție apărută cu contribuția financiară a Ministerului Culturii,
în conformitate cu decizia Comisiei de selecție pentru editarea cărții
naționale.

Editor: Igor Condrea

Traducere din rusă (textele din presa timpului): Vsevolod Cernei

Lector: Marcela Orjacovschi

Coperta: Igor Condrea

Prezentare grafică: Grig Teodor-Anghel

Fotografii: Larisa Pnakratova (coperta I) și din arhiva Eugen Doga

Prepress: Editura UNU

Tipar: Tipografia „Balacron”

© Text: Eugen Doga, 2023.

© Prezentare grafică: Editura UNU, pentru prezenta ediție.

Toate drepturile rezervate.

**Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții
din Republica Moldova****Doga, Eugen.**

Dincolo de partituri, sau Spirala virtuală a timpului / Eugen Doga ;
traducere din rusă: Vsevolod Cernei. – Chișinău : UNU, 2023 (Bala-
cron). – 311 p. : fot.

Apare cu contribuția financiară a Ministerului Culturii. – [500] ex.
ISBN 978-9975-3635-6-3.

78.071.1(478)

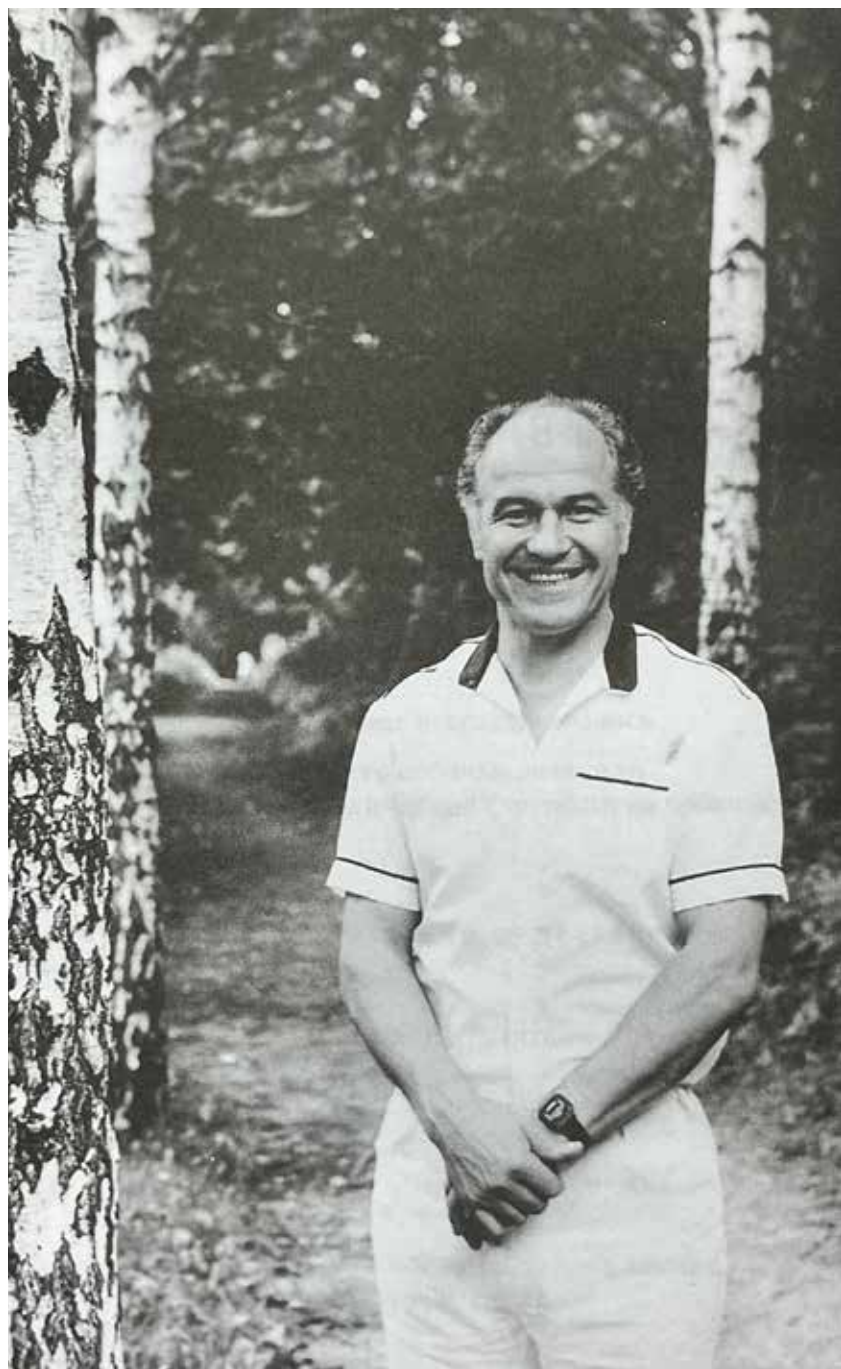
D 62

*Familiei mele:
soției Natalia,
fiicăi Viorica
și nepotului Dominic*

CUVÂNT DESPRE

Eugen Doga

Ilia Urilov

Sihastrul care dăruiește lumină

**Cred că merg pe cerc,
SPRE PRIMĂVARĂ...**

Eugen Doga

DE MAI MULTE DECENII, Eugen Doga se află în elita marilor reprezentanți ai artei muzicale. Fiind un clasic în viața al muzicii universale, el nu se complace în huzurul gloriei, ci, dimpotrivă, e un extraordinar truditör al notelor muzicale.

Suntem prieteni. Și sunt mândru de această prietenie. „Prietenii trebuie crescuți, cultivați”, a spus la o ocazie Eugen Doga. Eu tind din răspuțeri spre el, în sus.

Razele gloriei lui Eugen Doga cad și pe bietul meu cap, iluminându-l. Fiecare întâlnire cu Maestrul este o sărbătoare, o sărbătoare inspirată a sufletului, un ospăț al minții și al inimii. În timpul rarelor noastre întâlniri, vorbim îndelung, sincer, pe diverse teme. Uneori, conversațiile se întrerup – Eugen Doga se așază la pian și începe să interpreteze noile sale creații. Și atunci vin lângă noi toți locatarii „Casei” și se lasă cucerți, cu inimile palpitând, de muzica inspirată a compozitorului.

Dar să știți că pentru eroul nostru cântatul la pian este o depășire bărbătească a durerii. O paralizie de mai demult a mâinii stângi nu l-a mai eliberat niciodată de suferință. Dar această împrejurare nu face decât să intensifice gama muzicii lui Doga și ea îl înalță ca pe o pasăre în necuprinsul cerului, pe care el planează aidoma unui vultur deasupra minunatelor întinderi ale frumoasei lui Moldove.

Oare nu-i înaripează, nu-i îndeamnă la zbor pe cei care ascultă valsul lui Doga din filmul „Gingașa și tandra mea fiară”? Oare poți să treci fără să te oprești, fără să ascuți cu inima încremenită atunci când se nasc sunetele acestei melodii-poezii mărețe, nepământești, de inspirație divină? Legendarul vals al lui Eugen Doga este viața noastră: fragilă și gingașă, efemeră și eternă. După ce a auzit o singură dată acest vals, fiecare locuitor al universului are dreptul să-i adreseze lui Doga versul lui V.Lazarev: „Ești al meu, ești al nostru și ești deschis pentru toți”. Și dacă însuși Pușkin (apropo, Doga a scris un „Recviem” pe versurile lui) ar fi avut norocul să audă această muzică la Liceul din Țarskoe Selo, junele Sașka Pușkin s-ar fi rotit în vârtejul valsului cu prima sa iubire, Katenka Bakunina... și forța acestei melodii miraculoase

ar fi topit inima preafrumoasei domnișoare. Și Aleksandr Pușkin s-ar fi închinat în fața lui Eugen Doga pentru „...acest lux, această desfătare, această splendoare...”

Operele muzicale create de Eugen Doga sunt izvoarele din Codrii Moldovei lui, sunt râurile, lacurile, pădurile scumpei lui baștine, pe care le-a absorbit și care răsună înăuntrul lui, căci sunt izvoarele nepuizabile ale nobilului său suflet. Și el, fiind un creator de o infinită generozitate, ne dăruiește, ca pe niște valuri marine neîntrerupte, melodii miraculoase. Iar melodiile acestea nu sunt visările primăvăratice ale iubirii, ci neschimbatele visuri ale inimilor mari și ale romanticilor incorigibili la eterna primăvară a omenirii.

În niște ani sumbri ai istoriei Rusiei, Osip Mandelștam a scris: „Sufletul meu e-n clopot”. În copilărie, Eugen Doga a fost martorul războiului din care nu s-a întors tatăl său. Anii lui de creație s-au perindat într-o perioadă de timp relativ calmă și sufletul său e plin de susurul izvoarelor, de jocurile de culori ale ierbii, trandafirilor, arșarilor și mestecenilor, de trilurile păsărilor, de strălucirea mării, de frumusețea cerului azuriu sau înstelat și, desigur, în sufletul lui s-a cuibărit atât de iubitul de el soare de primăvară. Altfel nici nu poate fi. Mama sa l-a dăruit lumii pe Eugen Doga chiar la începutul primăverii, de luminoasa sărbătoare a Mărțișorului, într-o bucuria oamenilor.

Și mâinile mamei care l-a culcat cu pioșenie pe mičuțul Eugen în leagăn, și soarele de primăvară, răsărind, a aruncat zâmbind o privire în acel leagăn (și acum Eugen Doga le împărtășește oamenilor un zâmbet solar și radios) l-au copleșit cu lumină și căldură. Eugen Doga e înrudit încă din leagăn cu soarele. Nu încetează să vor-

bească despre soare toată viața... El ține minte și citează deseori spuselor scriitorului Ion Luca Caragiale: „Cât de strălucitoare sunt stelele, când soarele apune”. Eugen Doga a transformat o poezie minunată a Silviei Kaputikian într-un cântec trepidant care conține și versurile:

*Viața-și va lua ce e al ei.
Se va întoarce primăvara,
Iar Globul, oricât s-a rotit,
Nu va fugi, nu va fugi de Soare.*

Părinții lui Eugen Doga, Lisaveta și Mitrea, i-au dat dragostea lor și el, la rândul său, le aduce oamenilor, lumii această dragoste și această energie a casei părintești. Eugen Doga a reușit să îmbrățișeze lumea întreagă, de aceea, lumea întreagă încapă în palmele lui. În acest context, Eugen Doga întruchipează și primăvara, și soarele.

La o ocazie, Eugen Doga a spus: „Naționalul este pragul casei natale, este patria însăși”. Anume în „pragul casei natale” trebuie văzute izvoarele muzicii din „Maria Mirabela”, „Lăutarii”, „Luceafărul” etc. Capodopere cu o foarte pronunțată culoare națională care, în același timp, sunt patrimoniul și comorile culturii mondiale. Ion Popescu Gopo, Emil Loteanu și nu mai puțin legendarul Eugen Doga sunt o verigă de legătură și de consolidare a culturii moldo-române. Ca să fim corecți, trebuie să subliniem îndeosebi și contribuția remarcabilă (căci ne sfiim să vorbim cu voce tare despre asta) a lui Eugen Doga la dezvoltarea culturii ruse.

„Filmul este viața mea”, scrie Eugen Doga. El a compus muzica a peste 200 de filme. A mers de la particular la integral, de la creații muzicale naționale la muzica

tuturor țărilor și popoarelor. Eugen Doga cunoaște, și nu din auzite, mughamurile azere, cântările georgiene, nuanțele școlilor de muzică chineze. E cunoscută atitudinea lui grijulie, s-ar putea spune înfrigurată, față de tot ce are legătură cu culturile naționale.

Eugen Doga vrea, poate și îi imprimă muzicii un „spirit universal”. De la „Lăutarii” la „Șatra”, la „Gingașa și tandra mea fiară” și, în sfârșit, la „Geamilia”. „Geamilia” kirghizo-rusă a lui Cinghiz Aitmatov e montată de germana Monika Teuber, iar muzica e scrisă de Eugen Doga. Oare nu acesta este „spiritul universal”?! Cum să nu apelăm și în cazul dat din nou la Pușkin: „...Cine-i un tânăr slav, cu

spiritul grec și german la obârșie?” Aici se poate, se cuvine să fie adăugat sau, mai precis, înlocuit cu moldovean, român și chiar dac liber. Nu se va schimba nimic. Pur și simplu, nu trebuie să uităm relatările despre casa părintească a marelui muzician, totodată, trebuie să înțelegem și să acceptăm importanța universală a operei lui Eugen Doga. În inima lui mare încape, cu ușurință, tot universul și peste toată lumea nemărginită răsună melodia mirifică a cântecului lui în care auzim cuvintele-confesiuni: „...tu, pământ natal, ești ca vorba mamei”.

Eugen Doga e din ghinionista Uniune Sovietică și, la fel ca mulți prieteni de-ai săi, trăiește de mulți ani, din obișnuință, în două case – la Chișinău și la Moscova. În

timpul anilor grei ai reformelor rusești, compozitorul de renume mondial a trăit într-o mare sărăcie. Anii de tranziție se răsfrâng înainte de toate asupra culturii.

E ușor să fii prietenul lui Eugen Doga. Ne vedem rar, dar eu nu încetez să-l port în inima mea la fel cum îi port pe toți prietenii mei. De fiecare dată când îmi amintesc de el, zâmbesc și fredonez un cântecel din „Maria Mirabela”, versuri ale lui Grigore Vieru: „Alături de prieteni, ce bine-i să trăiești!”

Sunt un admirator al geniului Eugen Doga. Muzica lui ne dăruiește fericire. „După părerea mea, scrie el, a trăi înseamnă a produce fericire. Iar fericirea principală este creația.”

Muzica lui Eugen Doga injectează în sufletul meu armonia și calmul. Prietenia sa îmi dăruiește căldură și lumină, iar spiritualitatea sa îmi consolidează conștiința și moralul.

Spiritualitatea cea mai elevată, puritatea morală, romantismul inepuizabil, abnegația absolută, cordialitatea – aceasta este lista incompletă a caracteristicilor personalității eroului nostru.

Eugen Doga este un cunoscător extrem de fin al literaturii universale. Acum câțiva ani, la Editura „Soiuz hudojnikov” din Sankt Petersburg au ieșit de sub tipar trei cărți de „Cântece și romanețe” ale lui Eugen Doga. În anul în care au fost editate, autorul mi le-a dăruit cu generozitate, cu un autograf cordial. Nefiind muzicolog, nu îndrăznesc să-mi dau cu părerea despre componenta muzicală a acestei ediții. În această privință, și-au spus cuvântul specialiștii. Inițial, m-au surprins multe titluri superbe ale cântecelor și romanelor, iar după ce am citit toate versurile, m-au încântat opțiunile ireproșabile ale

lui Eugen Doga. Versuri extraordinare... Un gust extraordinar... Sufletul îmi vibra la contactul cu poezia lirică, rafinată, tristă, gingașă, pătrunzătoare.

Să-mi fie iertate păcatele, dar haideți să citim împreună câteva versuri alese scrise de doi coautori minunați ai lui Eugen Doga – poeții V.Lazarev și A.Salnikov. În creația acestor poeți, eu văd oglinda sufletului compozitorului. Și această consonanță a sufletelor o definim drept manifestarea supremă a inspirației creatoare.

V. Lazarev:

ORAȘUL MEU ALB

*Orașul alb e o floare de piatră,
de ploi solare blânde e spălat...
Orașul cald în jocuri de lumină,
cu plante verzi, cu stele și cu foc...
Orașul blând, lumina mea nestinsă.
Tu ești în soarta mea, eu – în a ta.*

AM VISAT ZGOMOTUL PLOII

*Am visat zgomotul ploii.
Pașii tăi umblând prin ceață.
Codrii mei frumoși, și lacuri, și păduri,
Liniștea-i în zori, roua e pe flori...*

A VENIT IUBIREA

*Ochii tăi, vorbele tale
Plini de dragoste, căldură...
De la iubire-aștept minuni.
Dar lumea cântă cu ardoare:
— Iubirea-i ca lumina zilei și ca marea...*

A.Salnikov:

SENTIMENTE GINGAȘE

*De ce nu vine în zbor fericirea ca să-mi aducă noroc?
Cade iubirea în nesimțire când n-are-alături un foc...
Femeile-n taină și cu durere bărbați-și iartă ades...*

CĂLDURA FLORILOR DE NU-MĂ-UITA

*Și iar mă gândesc, deși nu am nevoie,
din nou fericirea îmi macină mintea.
Flori calde, prieteni ce nu te trădează.
Stăpâni-s acasă, ce des se întâmplă...*

Eugen Doga a absolvit Școala de Muzică, la violoncel. Apoi, în decursul a zece ani de studii la Conservator, a obținut două profesii – de compozitor și de dirijor de orchestră simfonică. Dar nu numai 15 ani la Școala de Muzică și la Conservator, ci toată viața el învață și este sigur că o va face și în continuare. În același timp, Eugen Doga este un eminent pedagog, îndrumător, iluminist. Încă la începutul activității sale muzicale, a scris pentru studenți un manual de teorie a muzicii, care a fost reeditat de câteva ori. Continuă și acum să le dea lecții de muzică clasică copiilor. Cu generozitatea și dragostea care îi sunt caracteristice, își împărtășește experiența colectivelor muzicale naționale și internaționale. Îi ajută atât pe tinerii interpreți de cântece și romante, cât și pe compozitorii tineri și maturi, oferindu-le consultații dezinteresate. În anul în care Eugen Doga a împlinit 65 de ani, în Sala de concerte „Rossia” din Moscova, a avut loc un concert aniversar pe care l-a moderat Sveatoslav Bălza. A fost un spectacol neobiș-

nuit, plin de lumină și culoare, la care au participat personalități marcante și colective talentate ce reprezentau arta muzicală internațională. Aura lui Eugen Doga este spiritul iluminist. În cadrul numeroaselor întâlniri, concerte, festivaluri, el promovează lejeritatea și prospețimea scânteietorului său talent. Acum vreo douăzeci de ani și ceva, Eugen Doga a fost ales membru titular al Academiei de Științe din Moldova, academician.

Spre marele nostru regret, Eugen Doga are o vârstă, dar muzica lui n-are vârstă, ea e tânără și eternă, ea aduce bucurie și fericire. Iată încă niște versuri dintr-un cântec scris de A. Dementiev și E. Doga: „Noi tineri o să fim mereu... Căci n-are vârstă fericirea”. În traducere din latină *doga* înseamnă o varietate de stejar, iar stejarii, după cum se știe, trăiesc sute de ani. Să-i urăm și compozitorului o atare longevitate.

În percepția numelui Doga există senzația de Acasă, semnătura lui are conturul căldurii căminului părintesc. Eugen Doga le aduce oamenilor binele și dragostea. Dar îl tratăm noi oare la fel? Să rămână pe conștiința noastră răspunsul la această întrebare. Dar aș vrea foarte, foarte mult ca el să trăiască mulți ani și să creeze mult. Căci perpetuarea zilelor lui înseamnă raze suplimentare de bucurie, căldură, lumină, bunătate și armonie pentru milioanele de admiratori ai geniului său. Mă închin în fața Dumneavoastră, pentru că ne-ați încredințat divina muzică pe care o creați.

Va veni un timp când valsul lui Eugen Doga va căpăta o sonoritate universală, iar pentru crearea baletului „Luceafărul”, va fi numit fondatorul muzicii moldo-române. Eugen Doga a plăsmuit creații în aproape toate genurile muzicale. Și când ne gândim că, din păcate, multe

opere ale marilor compozitori au devenit valoroase abia după moartea lor...

Eugen Doga este un fenomen teluric, vulcanic, cosmic... În preajma unei lungi călătorii cu avionul, mi s-a propus să scriu un articol despre el. Am luat cu mine în Asia de Sud-Est discurile compozitorului. Și iată că într-o seară am dat sonorul la maximum, când am pus să răsunе celebrul lui vals din filmul „Gingașa și tandra mea fiară”. Muzica a purces spre ocean, iar de la ocean în cosmos, ca să se avânte pe Calea Lactee spre „eternitatea nemărginită”, spre spațiile viitoare ce urmează să fie locuite de oameni, creând un fundal blând și fermecător al muzicii lui Eugen Doga pentru ca viitoarele generații de locuitori ai Universului să poată să perceapă și să înțe-

leagă spiritul binelui, armoniei și iubirii.

* * *

Și, în fine, pentru viitorii biografi ai lui Eugen Doga, aș vrea să reproduc unele extrase din conversațiile noastre pe care le-am înregistrat în timp ce le purtam. Din păcate, nu toate sunt datate. Eugen Doga este un filosof, un gânditor original, cu un simț al umorului extraordinar. Dacă aceste însemnări vor fi de vreun folos, aceasta

îmi va fi recompensa, prin urmare, voi fi fericit. În timpul întâlnirilor cu el, mă străduiesc să vorbesc cât mai puțin și să ascult cât mai mult. Voi reproduce, în fond, doar monologurile lui, iar dialogurile – doar în funcție de necesitate.

2002–2007

(E. Doga și I. Urilov convin îndelung, „a la Cicikov”, la ce oră să se întâlnească.)

I. U. – Deci, la unu sau la două?

E. D. – Haidеți s-o facem evreiește – la unu și jumătate!

* * *

I. U. – Credeți în existența altor lumi?

E. D. – Desigur. Altminteri, ar însemna să nu cred în existența altor adevăruri.

* * *

Eu scriu foarte repede, dar grozav de lent.

* * *

N-aș vrea să plec după orizont...

Îmi place să-mi interpretez lucrările, deoarece nimeni altul n-ar putea s-o facă...

În ultimii ani, îmi dirijez eu însumi muzica.

* * *

Puțini sunt cei care știu cum trăiesc eu, dar mulți cunosc rezultatele vieții mele.

Aveam de ales dintre apartamente cu 1, 2 și 3 camere (Eugen Doga a fost deputat al poporului al URSS și de-

putaților le erau oferite apartamente la alegerea lor. – I. U.). Am ales o garsonieră. Un fraier clasic.

Primele raze ale soarelui cad pe note. Eu sunt un om al soarelui. Îmi place foarte mult soarele. Ion Luca Caragiale spunea: „Cât de strălucitoare sunt stelele, când apune soarele”.

* * *

În ultimii ani, eu nu compun muzică. Eu *scriu* muzică.

* * *

I. U. — Sunteți un geniu!

E.D. — Da, sunt un geniu, de n-ar fi prefixul „Eu”.

* * *

Unicul lucru pe care îl am este muzica. N-am nimic altceva. Acum ea s-a întors. După o pauză de un an și jumătate.

În zorii omenirii, toți oamenii erau puri. Odată cu dobândirea bunurilor, au început să se strice. Erau niște oameni normali. Noi suntem cei care am coborât ștacheta. Ne-am înecat cu toții mai jos de această ștachetă.

P. S. Festivitățile de la Chișinău consacrate aniversării a șaptezecoa a lui Eugen Doga au durat câteva zile. Într-una din seri, a avut loc un concert grandios, precedat de un discurs pătrunzător (serios și plin de bunătate în același timp) al președintelui Moldovei Vladimir Voronin. La recepția dată în cinstea marelui compozitor, au fost prezenți, pe lângă președintele în exercițiu, și foștii

conducători ai statului. Doar personalitatea strălucită a lui Eugen Doga a putut să-i adune laolaltă pe toți conducătorii Moldovei.

Vom adăuga că e minunat faptul că un șef de stat manifestă atenție și grijă față de cultură. Un președinte luminat e imposibil să nu fie respectat. Faptele de acest fel înalță puterea de stat.

Iar sufletul poporului moldovenesc e atât de sonor și de melodios!...

Elena Uzun

Să fii mereu interesant

La aniversarea a 70-a a lui Eugen Doga

POȚI SĂ DEVII CUNOSCUȚ, celebru și chiar „vedetă”, dar e greu să menții interesul față de persoana ta și, principalul, față de opera ta. Marea varietate de genuri, idei, capacitatea de a descoperi noutatea în ceva cunoscut de multă vreme – toate acestea, conjugate cu neîntrerupta căutare creatoare, definesc figura celui mai cunoscut compozitor al Moldovei, Eugen Doga.

În Moldova nu putea să nu apară un compozitor atât de solar precum e Doga – un Mozart moldovenesc cu anvergură hollywoodiană, autor a peste 200 de partituri

pentru filme faimoase. Eugen Doga adună întotdeauna în jurul său o mulțime de prieteni-admiratori, el este omul potrivit la locul potrivit pe firmamentul internațional și a fost inclus în numărul celor mai interpretați compozitori ai secolului al XX-lea.

Doga este o personalitate puternică, emblematică și foarte democratică. El a modificat însăși noțiunea de „compozitor”, fără a se înghesui în convențiile academice, deschizând propriile orizonturi ale creației. Are o mulțime de creații importante: muzică simfonică, corală, de cameră, pentru copii, de film și, în fine, baletele „Luceafărul”, „Venancia”, „Regina Margot”.

Este recunoscut după cântecele sale celebre, după piesele pentru pian – miniaturile lui au devenit simboluri ale Moldovei, Chișinăului și continuă să încante publicul din toate țările lumii. Celebrul lui vals din filmul „Gingașa și tandra mea fiară” este adorat pe tot globul și nu încetează să uimească prin prospețimea și bogăția liniei melodice.

Doga este într-atât de iubit, încât nu poate să dea de urma propriilor creații – ele își trăiesc viața lor separată și răsună în cele mai diferite țări, în cele mai cunoscute proiecte TV: același vals din filmul lui Emil Loteanu este un participant permanent la cele mai importante competiții de patinaj artistic. Muzica lui este aidoma razelor soarelui, e proaspătă ca lumina dimineții, ca mirosul mării... Omenirea adoră să-și amintească de copilăria sa, de razele calde ale soarelui ce rătăcesc pe pleoapele care încă nu s-au săturat de somn, pe primul zâmbet matinal.

Doga a devenit repede celebru, este considerat un norocos, deși succesul în „genurile ușoare” nu este convingător chiar pentru toți. Închipuiți-vă cât de dificil e

să crezi un șlagăr, ce concentrare de talent trebuie să pui într-o lucrare fie și de mici proporții, încât ea să rămână populară de-a lungul secolelor, fără a păși pe urmele modei și ale gloriei efemere. Îl cunoaștem pe Mozart grație Simfoniei a 40-a și a Marșului turcesc, pe Strauss și Chopin – datorită valsurilor, pe Schubert și Schumann – datorită miniaturilor pentru pian și celor vocale. Dar ei trăiesc cu toții de-a lungul veacurilor.

Doga a devenit un simbol al Moldovei la fel cum Pauls a devenit un simbol al Letoniei și faptul acesta e recunoscut de toată lumea. Ambii sunt oameni ai zborului,

perseverenți, impresionanți, talentați. Le-a fost dat darul de a simți epoca în țesătura timpului, iar timpul – în țesătura creației; nu poți să devii Doga sau Pauls fără să te simți o parte a societății și a plaiului tău. Pământul dă rădăcini, cerul dă aripi, cosmosul dă talent. Un alt factor important este optimismul creator, fără de care sunt de neconceput harurile de asemenea proporții. Mai ales Doga, impulsivitatea lui, productivitatea și hărnicia nebună sunt alimentate de izvorul principal al vieții – de Soare. „Am alergat tot timpul după soare. El era pentru mine numai răsărind, deși privirile și speranțele erau îndreptate în sus, spre zenit. Dar nu mi-a fost dat să văd zenitul. Soarele a început să se încline vertiginos spre linia opusă orizontului. Eu nu vreau să ajung dincolo de

această linie. Eu sunt ca floarea-soarelui, îmi întorc din nou privirea plină de jind în direcția din care trebuie să apară din nou Soarele, care va aduce o nouă zi, noi speranțe și, sper, o muzică nouă.”

„N-am făcut băi de glorie, nu m-a preocupat asta. Nu m-a preocupat niciodată moda în muzică ca și cea la cravate sau la poșete de damă. M-a atras mai mult ideea de a o influența. Uneori reușeam, dar de cele mai multe ori nu. Cultura de masă e într-atât de mobilă, încât te-ai mira să fie necesar să-ți bați capul cu asta. Mai bine rămâi tu însuși și fii fidel generației tale. Mă refer la tineret – el este întotdeauna neordinar și în asta constă farmecul lui. Eu am tins să mă smulg din cuibul mic și să ajung în necuprins. Voiam să ating meridianele și paralelele lumii imense: Regiunea Arctică, Siberia, Uralul, Sudul, Occidentul, Magistrala Baikal-Amur, „Șantierul secolului”, Asia. Africa, America... Alte ritmuri, alte motive se împleteau în cununa creației mele, pe care mă străduiam s-o înalț acolo, mai aproape de stele. Am împletit în ea „Luceafărul” lui Mihai Eminescu, „Pescărușul speranței” al lui Emil Loteanu în alternanță cu „Zgomotul ploii”. Țineam mâinile ridicate de parcă voiam să purced eu însumi încolo unde ajung doar roadele fanteziei. Dar rămân pe pământ și îmi edific micul meu stat din patru persoane – eu, soția Natașa, fiica Viorica și nepotul Dominic. Această țară micuță mă emoționează tot mai mult și mai mult, în ea eu mă simt acasă.”

Eugen Doga nu locuiește într-o singură casă, Rusia are mare nevoie de el și acum, este așteptat în permanență în Moldova natală, în România – pretutindeni unde oamenii au nevoie de lumină și bucurie, de domnia melodiei și de capacitatea de a zbura, de a se înălța deas-

pra agitației și rutinei cotidiene. Doga are el însuși acest dar și le dăruiește și altora senzația de zbor, este un Icar fericit, care a învins Soarele pentru că trăiește în ritmuri solare, pentru că în el e depozitată energia și forța solară. Soarele l-a recunoscut drept omul său, egalul său – nu i-a ars aripile, ci, dimpotrivă, i-a dat puterea și darul creației ca să-i încălzească pe oameni și să încălzească pământul.

Doga este un „șaițecist” al Moldovei, el împreună cu Emil Loteanu au ridicat cinematografia moldovenească pe cele mai înalte culmi cu peliculele „Șatra”, „Gingașa și tandra mea fiară” și poemul cinematografic despre marea baletistă Anna Pavlova. Și nu poți să pricepi – Doga e compozitorul nostru sau e unul rus, spaniol, american? Este iubit de toți, pentru că e deschis în fața tuturor – prin forța puternicului lui suflet și talent solar, prin dragostea de oameni și de natură.

Fiind cunoscut și apreciat în lume, Doga este nostalgic după plaiul natal, îl atrag spre ele izvoarele moldovenești. Doga este un simbol creativ puternic al Moldovei,

anvergura talentului său e aidoma semnului de pe aripa celebrului cocostârc moldovenesc. Muzica lui se evidențiază prin zbor,ivism, ea e vizibilă și metaforică, răsună ba aproape, ba departe, precum prim-planul și planul general în cinematografie. Fiecare om găsește în ea ceva ce îi este propriu și apropiat.

Munca pentru Doga e o normă a vieții, toate celelalte îl preocupă cu mult mai puțin. Devierea, chiar și pe scurt timp, de la compunerea muzicii îi provoacă neliniștea și insatisfacția, iar echilibrul poate fi readus doar de reluarea procesului de creație în obișnuitul ritm tensionat. El își întâmpină aniversarea a 70-a la fel – muncind neîntrerupt și dorind să dăruiască bucurie. Doga nu poate pur și simplu să trăiască, concertele lui sunt întotdeauna colosale, aniversările – grandioase și variate. Și nu e vorba de căutarea gloriei. Doga este o mare personalitate, îi place marea anvergură, sărbătoarea, el trăiește și muncește pentru mase. El este un artist al poporului și un compozitor al poporului, poporul îl iubește și așteaptă cu bună știință că Doga va organiza o sărbătoare cu mulți interpreți, o sărbătoare veselă și spectaculoasă.

Anul 2007 este unul aniversar și a fost proclamat în Moldova „Anul Eugen Doga” în cinstea aniversării a 70-a a compozitorului. Dar în fiecare an, pe 1 martie, Moldova nu sărbătorește doar sosirea primăverii, ci și ziua de naștere a autorului baletului „Lucafărul” – e ziua renașterii naturii și a autenticului suflet moldovenesc.

Doga are reputația de om norocos, dar el a obținut tot ce are singur, răzbătând printre convenții și stereotipuri. Nu s-a realizat, de asemenea, prea devreme, a început să se ocupe de muzică abia la vârsta de 13 ani. A învățat să cânte la violoncel, apoi a studiat compoziția.